خراسان جنوبی

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی

چهار شنبه
۶ مرداد ۱۴۰۰
۱۷ ذی الحجه ۱۴۴۲
شماره ۳۶۰۸

اذان ظهر ۱۲:۴۰
غروب آفتاب ۱۹:۳۵
اذان مغرب ۱۹:۵۴
اذان صبح فردا ۴:۱۲
طلوع آفتاب فردا ۵:۴۵

صاحب امتیاز:
موسسه فرهنگی هنری خراسان
مدیر مسئول:
محمد سعید احدیان
سردبیر: علی ولیزاده

دفترمرکزی: مشهد، بلوار شهید صادقی (سازمان آب)
صندوق پستی: ۵۱۱-۹۱۷۳۵
تلفن: ۳۷۶۳۴۰۰۰-۰۵۱
نمابر دبیرخانه: ۳۷۶۲۴۳۹۵-۰۵۱
پیامک: ۲۰۰۰۰۹۹۹

سرپرستی استان خراسان جنوبی: بیرجند، خیابان مدرس، خیابان هنر غربی، شماره ۷۷۵
تلفن سرپرست: ۳۲۴۴۳۹۳۹ - ۰۵۶
تحریریه: ۳۲۴۴۸۰۵۰ - ۰۵۶
نمابر تحریریه: ۳۲۴۴۸۰۵۴ - ۰۵۶

واحد آگهی و اشتراک: ۳۲۴۴۸۰۵۲ - ۰۵۶
صندوق پستی: ۵۱۴- ۹۷۱۷۵
نمابر آگهی و اشتراک: ۳۲۴۴۸۰۵۳ - ۰۵۶
چاپ: شهرچاپ خراسان

خاطره بازی با گشت و گذاری در یک محله قدیمی

جوهر فراموشی بر تپه رنگرزها

اکبری

کوچه خاکی آب و جارو شده است و بی بی چارقد گُل گُلی به سر کنج ساباط، دوک می ریسد. داخل کارگاه غوغایی است. صدای بکوب بکوب و تق تق از پشت دار قالی به گوش می رسد. تعلیم اوستا « او سر تا بِجا، به زِ ماسی دو بتون و لِنگی و ...» در سر سرا پیچیده است. کوبیده شدن کُلونِ در، خبر از رسیدن اوستای رنگرز دارد. شعله های اجاق زیر پاتیل رنگرزی زبانه می کشد و بوی نیل است که در فضا می پیچد. کلاف های نخ یک به یک درون پاتیل غرق می شوند و... . روزگاری این حکایت محله رنگرزها بود. اما حالا دیگر نه رنگی دارد و نه لعابی. نه خبری از خُم و پاتیل رنگرز است و نه خبری از اوستای رنگرز. خانه های قدیمی و کاهگلی محله رنگرزها با آن دالان ها یا خرابه شده اند یا سرپناهی برای اندک ساکنان.

گشتی در محله رنگرزها

گردشی در محله تک چا، قبرستان غریبان، سرپشته و دم دروازه (همه به نام محله رنگرزها معروف بود)، داریم تا گذری در زمان داشته باشیم و یادی هم از ایام کنیم. این جا (منتظری ۱۰) محله رنگرزها، سوت و کور است و جنب و جوشی در محله نیست. سربالایی کوچه، رمق از پا می گیرد. از آن ساباط ها و خانه های کاهگلی خرابه ای بیشتر باقی نمانده است و نام و نشانی از رنگرزها نیست. بیشتر خانه ها ویرانه و

از برخی خانه های قدیمی گاهی صدای حیات به گوش می رسد. هر چند بیشتر خانه ها ویران شده است اما نمای کاهگلی، سقف های گنبدی و آجر کاری سردر ورودی برخی بناها تاریخ را به رخ نظاره کننده می کشد. بالای تپه از پشت پرچین دیوار بلند خاکی، کودکی سرک می کشد. آب از سربالایی کوچه روانه می شود و گویا زمستان است که راه رفتن سخت می شود و شیب تند کوچه هاست که افراد بسیاری را به آغوش می کشد.

> فاطمی: آن موقع خیابان خاکی (شهید منتظری) وجود نداشت. محله رنگرزها روی تپه ای خاکی برای در امان ماندن از سیل و ... ایجاد شده بود و کوچه پس کوچه ها همه خاکی، دالان دار و با ساباط های بسیار چون تار در هم تنیده بود

تیرهای چوبی برق در میان کوچه پس کوچه بوی مرگ می دهد و سیم و کابل های برق و ... از این سو به آن سو در هم تنیده شده اند. در بالاترین نقطه تپه، شهر زیر پایمان پیداست و از برخی خانه های محله رنگرزها خوف و خطر احساس می شود. با سوسوی باد گرد و خاک از خرابه ها بلند می شود و زباله ها در میان کوچه ها به گردش در می آید. پرچین های بلند کاهگلی که در حال ریزش هستند با کمک چوبی بلند هنوز هم قامت راست دارند اما دیر یا زود شاید به روزگار همسایگان دیوار به دیوار خود مبتلا شوند.

خاطره بازی با قدیمی ها

سراغ قدیمی ها را که می گیرم اندک ساکنان محل خبری از آن ها ندارند. یکی از قدیمی های محله رنگرزها که کوچ کرده و در نقطه ای دیگر از بیرجند امروز ساکن است با ما همراه می شود. او از پاتیل خاطرات آن روزهای محله رنگرزها حرف های رنگی بسیاری دارد. «فاطمی» محله را خوب می شناسد و با نام بردن قدیمی ها به سراغ آن چه در محله گذشته است، می رود. با حسرت از روزهای خوب گذشته می گوید و می افزاید: آن موقع خیابان خاکی (شهید منتظری) وجود نداشت. محله رنگرزها روی تپه ای خاکی برای در امان ماندن از سیل و ... ایجاد شده و کوچه پس کوچه ها همه خاکی، دالان دار و با ساباط های بسیار چون تار در هم تنیده بود. کربلایی غلام رنگرز در این محل زندگی می کرد و ساکنان شهر لباس یا نخ و ... را برای رنگ کردن پیش او می بردند. پاتیل هایی روی اجاق داشتند و پس از به جوش آمدن آب و مخلوط کردن رنگ ها دست به کار می شدند.

بیشتر خانه ها خالی شده است و صاحبان اصلی آن از دنیا رفته اند. برخی خانه های قدیمی قمارخانه و محل جولان تعدادی مواد فروش شده است. او می گوید: آن روزها همسایه از همسایه خبر داشت. گره از کارهای یکدیگر باز و به مشکلات هم رسیدگی می کردند. او خوب به یاد دارد که کودکان در کوچه های خاکی زیر خنکای ساباط ها و داخل حیاط های کاهگلی با هم بازی می کردند. «مرادی» هم دیگر شهروند قدیمی می گوید: کوچه رنگرزها را با درخت پشه خوان سر کوچه و ساباط ورودی اش می شناختند. محله به پشته رنگرزها و سر ده هم معروف بود و حالا این پشته این روزها به محله ای پر خطر تبدیل شده است.

راه و رسم رنگرزی در آن روزها

اما «کامیابی» از رنگرزهای قدیمی شهر راه و رسم رنگرزی و ماجرای خم و پاتیل در این محله را روی دایره می ریزد و در این باره این چنین توضیح می دهد: بیشتر رنگرزهای بیرجندی در همین محله زندگی می کردند. آن موقع رنگ های طبیعی استفاده می کردیم و پشت دارهای قالی هم خاطرات خوشی رقم می خورد. نخ را با دوک می رشتند و کلاف های نخ آماده شده را یا در خُم یا در پاتیل رنگرزی رنگ می کردند. طیف رنگ های قهوه ای را با پوست گردو، رنگ زرد را با برگ مو (برگ درخت انگور که در پاییز خشک می شد)، رنگ آبی را از گیاه نیل که از هند وارد می شد، رنگ قرمز را با ریشه گیاه روناس و دیگر رنگ ها را از مخلوط این ها تهیه می کردند. او می گوید: رنگرزهایی که با خُم کار می کردند دیگر با پاتیل و دیگ رنگ جوشی کار نداشتند. به گفته وی برای تهیه طیف رنگ های قرمز قبل از این که روناس را بشناسند از قرمز دانه که از ترشح بدن حشره ای که روی برخی از درخت ها مانند درخت انجیر زیست می کرد، استفاده می کردند. به این صورت که حشره روی این درخت ها از شیره درخت می مکید و صمغی ترشح می کرد. رنگرزها شاخه های درخت را برش می دادند، آن را آهک کش می کردند و کار پرزحمتی را برای

> کامیابی: در گذشته کلاف های نخ آماده شده را یا در خُم یا در پاتیل رنگ می کردند. طیف رنگ های قهوه ای را با پوست گردو، رنگ زرد را با برگ مو، رنگ آبی را از گیاه نیل که از هند وارد می شد، رنگ قرمز را با ریشه گیاه روناس و دیگر رنگ ها را از مخلوط این ها تهیه می کردند

تهیه قرمز دانه انجام می دادند. پس از آن روناس برای تهیه طیف قرمز استفاده شد و رنگرزها پس از تهیه این مواد اولیه پای خُم یا پاتیل می رفتند. او با تاکید بر این که استفاده از خُم فقط برای رنگ نیل بوده است، می افزاید: فقط یک نفر در سرپشته این کار را می کرد و بقیه با پاتیل کار می کردند. برای دیگر رنگ هایی که پاتیلی بود رنگرزها پس از شستن نخ ها به سبب آغشته بودن با چربی دام، رنگ های گیاهی (پوست گردوو ...) آن ها را داخل آب جوش پاتیل که روی اجاق بود، می ریختند و با چوب بزرگی هم می زدند تا خوب رنگ شود. در ادامه هم نخ های رنگ شده را روی چنگی بالای پاتیل می آویختند و پس از سبک شدن روی بند پهن می کردند تا خشک شود. برخی هم برای آن

که کلاف رنگ یک دستی داشته باشد و آشغال های لابه لای نخ ها خارج شود کنار جوی آب آن را می شستند و روی سنگ های آسیاب بزرگ می کوبیدند. او می گوید: این روش سنتی و قدیمی رنگرزی گیاهی دیگر منسوخ شده و نام و نشانی از آن باقی نمانده است. حالا نه تنها در محله رنگرزها بلکه در دیگر نقاط هم از این شیوه خبری نیست و رنگرزی صنعتی انجام می شود. به گفته وی در محله رنگرزها در آن زمان حوضچه هایی بود و رنگرزها سر آب قصبه کار شست و شور را انجام می دادند.

او می گوید: شیوه کار با خُم ها هم به این صورت بود که درون آن نیل، اِشخار (سنگی است که در مجاورت آب نرم می شود) و آهک می ریختند و در زیر خم های رنگرزی از کَتَم (فضولات گاو)، برای ثابت نگه داشتن حرارت در دمای کم و در هنگام شب برای جلوگیری از یخ زدن آب درون خم، استفاده می کردند. برای جلوگیری از کپک زدن خم ها نیز هر شب چوب مخصوصی را چند بار دور دیواره داخلی آن می کشیدند و پس از جدا شدن لایه چسبیده به دیواره خم با استفاده از ملاقه ای دسته بلند، مواد جدا شده را که شبیه شیره غلیظی بود، برمی داشتند و در صورتی که می خواستند خم جدید را برپا کنند، این مواد را در خُم جدید می ریختند. اگر هم این کار را نمی کردند، هر چه آهک می ریختند، تاثیری نداشت و در اصطلاح خم، عَمل نمی آمد.

حال این روزها در محله سرپشته و سرده، در کوچه پس کوچه های محله رنگرزها فقط خاطرات است که ورق می خورد. نه رنگ و رویی بر کهنه معبر شهر مانده و نه از اوستای رنگرز خبری است.

روان شناسی

طلاق عاطفی

آسیب طلاق عاطفی چند برابر طلاق قانونی است. این که فرد در زندگی با فردی دیگر زیر یک سقف، تنهایی و در انزوا زندگی کند و رضایتی از زندگی اش نداشته باشد، فشار روحی مضاعفی است. اگر می خواهید بدانید طلاق عاطفی دارید این مطلب را بخوانید. از ویژگی های طلاق عاطفی این است که فرد در تنهایی آرامش بیشتری دارد. کارها و تفریحات مشترک به شدت کم می شود و هر کس برنامه زندگی خود را انگار که تنها زندگی می کند، پیش می برد. همچنین بی میلی به گفت و گو، بی توجهی به صحبت های فرد مقابل، بی حوصلگی در گوش دادن و حرف زدن، سکوت در برابر صحبت های همسر، تلاش برای پایان دادن به مکالمه یا عوض کردن موضوع مکالمه دیگر ویژگی طلاق عاطفی بین همسران است. از سویی همسرانی که طلاق عاطفی دارند به جای توجه به خواسته های یکدیگر، بیشتر به خواسته های خود توجه می کنند. همچنین در قبال اعتراض به بی توجهی و سردی، به راحتی مشکل را انکار می کنند و حتی تمایلی به بحث در خصوص آن ندارند. ابراز محبت دوطرف بسیار کم می شود، حرف های دلپذیر، تمجید و تحسین، تبادل عاطفی کلامی و لمسی، بسیار کاهش می یابد. اما برای افزایش عشق بین همسران و جلوگیری از طلاق عاطفی راهکارهای بسیاری وجود دارد. در وهله اول باید این مسئله را بدانید که در زندگی مشترک باید هر دو نفر به هم احساس مثبت عشق داشته و مکمل هم باشند. اگر یکی از زوج ها ناراحت یا غمگین است دیگری سعی در امیدوار کردن او داشته باشد و پشتیبان هم باشند. بسیاری از طلاق های عاطفی هم از گفت و گو نکردن و رفع سوء تفاهم ها ناشی می شود، بنابراین با طرح تمام مباحثی که بر دل مانده است و صحبت درباره آن می توان خیلی از کدورت ها را رفع کرد. باید یادمان باشد که برای حفظ یک رابطه گرم به مرور زمان می بایست تلاش را بیشتر کنیم نه این که فکر کنیم دیگر کار از کار گذشته و همه چیز تمام شده است و نیازی به تلاش برای حفظ رابطه نیست.

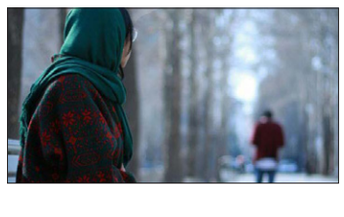

اخبار

۲۲۰۰ دانش آموز استعداد درخشان

۲۰ دبیرستان استعدادهای درخشان با بیش از دو هزار و ۲۰۰ دانش آموز دختر و پسر دوره های اول و دوم متوسطه در استان فعالیت می کنند. رئیس اداره استعدادهای درخشان آموزش و پرورش با اشاره به کسب دو مدال طلا و برنز المپیاد ادبی و زیست شناسی کشور توسط دانش آموزان استان، گفت: بیش از ۷۰ درصد قبول شدگان در المپیادهای علمی دانش آموزان، محصلان این مدارس هستند. به گفته «رستمی» مدارس سمپاد مهارتی در رشته رایانه از ابتدای سال تحصیلی جدید در مرکز استان ایجاد می شود.

افزایش ۶ برابری قاچاق دام استان

پرونده های قاچاق دام در استان طی چهار ماه گذشته در مقایسه با مدت مشابه سال قبل حدود ۶ برابر شده است.

مدیر کل تعزیرات حکومتی با بیان این مطلب، تعداد پرونده های وارده قاچاق دام استان را ۱۶۳ و تعداد پرونده های مختومه را ۱۶۰ فقره اعلام کرد و گفت: متهمان به پرداخت ۲۶ میلیارد و ۶۱۳ میلیون ریال جریمه محکوم شدند.

بنا به اظهار «حسین پور» در این مدت هزار و ۷۰۴ راس دام سبک و سنگین که بیشتر گوسفند و بز بودند، کشف و ضبط شد.

ناوگان شهری پیر

بیش از ۸۰ درصد ناوگان اتوبوسرانی بیرجند بالای ۱۰ سال عمر دارد و از کیفیت لازم برای ارائه خدمات مطلوب برخوردار نیست. رئیس سازمان مدیریت حمل و نقل بار و مسافر شهرداری بیرجند گفت: عمر مفید اتوبوس ها در گذشته ۱۰ سال بوده که به توجه به شرایط کشور و ندادن اتوبوس نو به شهرداری ها اکنون عمر مفید ناوگان به ۱۵ سال افزایش یافته است. به گفته «غلام پور» هم اکنون ۴۰ دستگاه اتوبوس در شهر فعال و آمار میانگین روزانه جابه جایی مسافر ۹ هزار نفر است که قبل از کرونا این رقم ۵۵ هزار نفر بود.

کودکانه

غُرغُروی بزرگ، لجباز کوچک

مامان و بابا دایم غر می زنند. برای هر کاری که انجام می دهیم ایراد می گیرند و در نهایت با داد و فریاد می خواهند کار را درست انجام بدهیم. آن ها به نفع ما صحبت می کنند ولی ما گفته هایشان را غر و لند می دانیم و با لجبازی در مقابلشان از خود دفاع می کنیم. مامان می گوید: بلند شو و اتاقت رو تمیز کن، اگه تمیز نکنی من هم به حرفت گوش نمی دم. مسواک بزن اگه نزنی برات قصه نمی گم و .... در زندگی روزمره برای آن که کودکمان را به کاری ترغیب کنیم گاهی به اجبار و داد و فریاد بر سرش متوسل می شویم. اما رفتار درست و راهکار مناسب چیست؟ یک مشاور و روان شناس کودک می گوید: گاهی والدین از این موضوع شکایت دارند که فرزندمان توجهی به حرف ها و خواسته های ما ندارد و تا فریادی بر سرش نزنیم وظیفه اش را به درستی انجام نمی دهد. اما باید بدانند همکاری یک رابطه دو نفره است که هر دو باید از انجام آن کار راضی باشند. پس زمانی که از فرزندمان می خواهیم با ما همکاری کند و کاری را با دقت انجام دهد در مرحله اول برای او لقب نگذاریم. به عنوان مثال نگوییم: «شلخته پاشو وسایلت رو جمع کن». در مرحله دوم تهدید نکنیم: «اگه جمع نکنی می ریزم شون بیرون». همچنین از سرزنش کردن بپرهیزیم و از گفتن جملاتی مانند «از بس وسایل به هم ریخته تو رو جمع کردم مریض شدم» استفاده

نکنیم. به گفته «موهبتی» گفتن چنین جملات و داشتن چنین رفتار ستیزه جویانه با کودک سبب می شود تا احساس بدی به خود و شما داشته باشد و همکاری با شما نخواهد داشت. وی در ادامه راهکار ارائه می کند و می گوید: ابتدا باید به کودک زمان داد. به عنوان مثال به او بگویید: «عزیزم تا من ظرفا رو می شویم تو هم وسایلت رو جمع کن، به نظرت من زودتر تموم می کنم یا تو؟» در واقع به حالت بازی او را وارد میدان انجام وظیفه کنید. در حین انجام کار به او یادآوری کنید و بگویید: «عزیزم ظرفای من داره تموم می شه». با او با احساس برخورد کنید و بگویید: «وقتی می بینم وسایلت رو به موقع جمع می کنی خیلی خوشحال می شم» و در پایان او را تشویق کنید و بگویید: «حالا که به حرف من گوش کردی و هر دو مون خوشحالیم بیا برات قصه بگم».

خانه داری

نابودی حشرات موجود در حبوبات

حبوبات اگر در شرایط مناسب نگهداری نشود، امکان دارد بعد از مدتی حشره بزند و خراب شود. اما چگونه از حشره زدن حبوبات جلوگیری کنیم؟ حبوبات را می توان یک سال در یک محیط خنک و کم نور نگهداری کرد، در بسته بندی ها باید دقت کرد تا هیچ هوایی داخل آن ها جمع نشود.

دلیل حشره زدن این است که تخم یک سری حشرات روی حبوبات وجود دارد و اگر مکان نگهداری مناسب نباشد در واقع شرایط برای حشره زدگی فراهم می شود و بعد از چند وقت حشرات ریز و کوچک در حبوبات قابل مشاهده خواهد بود. اگر می خواهید حبوبات مورد استفاده سالم بماند بعد از خرید به مدت چهار تا یک هفته در فریزر نگهداری کنید.

راه حل دیگر این است که حبوبات را روی سینی فر قرار دهید و فر را برای ۱۵ دقیقه و در دمای ۱۴۰ درجه سانتی گراد روشن کنید تا تخم ها بر اثر گرما از بین برود و سپس حبوبات را در داخل یک

ظرف در دار نگهداری کنید.

چنان چه می خواهید حبوبات را مدت زمان زیادی استفاده کنید، چند عدد میخک درون ظرف خود قرار دهید آن موقع حتی اگر در ظرف باز بماند هیچ حشره ای به داخل ظرف نفوذ نخواهد کرد، البته افزودن میخک به ظرف حبوبات هیچ اثری در طعم آن ندارد و در ظرف برنج هم می توانید چند حبه سیر قرار و حشرات را فراری دهید.

قابل توجه ادارات، سازمان ها، کارخانجات و واحدهای تولیدی
در استان خراسان جنوبی

خراسان
شهرچاپ
۷۰ سال سابقه در صنعت چاپ

زنجیره کاملی از خدمات
پیش از چاپ، چاپ و
پس از چاپ در یکجا:

سی تی پی ولیتوگرافی، چاپ شیت افست پنج رنگ، چهاررنگ، و دو رنگ (با دستگاه‌های مدرن XI، کوموری و اسپیدمستر هایدلبرگ)، چاپ رول (۲ دستگاه من‌رولند هیت‌ست و کلد ست ۷۵)، چاپ دیجیتال، لترپرس، قالب‌زنی، شماره زنی، برشکاری، جعبه چسبانی، ترتیب اتومات، مجله زنی تمام اتوماتیک، منگنه زنی و منگنه لوپ، چسب گرم، طلاکوب، یووی و یووی موضعی، سلفون حرارتی و چسبی، امباس، تاکنی، جلد ساخت ماشینی، هارد باکس، پانچ و فنر، شیرینگ و ...

آماده پذیرش سفارشات چاپی
با بالاترین کیفیت
و مناسب ترین قیمت
می باشد

پاسخگویی و خروج کار بصورت شبانه روزی و ۲۴ ساعته
امکان خروجی منحصر بفرد 600 dpi با دستگاه XL
موقعیت مکانی مناسب در مرکز شهر
استفاده از مرغوب ترین مواد مصرفی
گردش کار سیستماتیک و نرم افزاری
امنیت اطلاعات و محصولات
آدرس: بلوار سازمان، بین شهید صادق ۱۸ و ۲۰

ارتباط با ما:
۰۹۱۵۲۶۶۸۲۵۰
۳۲۴۴۳۹۳۹
@shahrechapekhorasan

ج/۱۴۰۰۲۴۰۰۱